

25. 7. 2012

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Krátké shrnutí problematiky souběhu funkcí jednatele a ředitele s.r.o.

K tématu souběhu funkcí statutárních orgánů ve společnosti s ručením omezených bylo v průběhu uplynulého roku řečeno laickou i odbornou veřejností skutečně mnohé. Tyto bouřlivé reakce vyvolalo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9.12.2010, sp. zn. 3 Ads 119/2010-58. Vzhledem k tomu, že se k této problematice sešla řada stanovisek správních orgánů či odborníků z různých oborů, tento článek si klade za cíl stručně a přehledně shrnout závěry, které pro jednatele z těchto stanovisek vyplývají tak, aby byly rozptýleny pochybnosti, které v těchto dnech v praxi možná přetrvávají.

Proč vyvolalo rozhodnutí Nejvyššího správního soudu mezi jednatelem společnosti takové zděšení? Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 3 Ads 119/2010-58 totiž vyslovil závěr, že byl - li mezi jednatelem společnosti a touto společností uzavřena pracovní smlouva, je tato pracovní smlouva neplatná, pokud je náplň funkce ředitele společnosti shodná s činností jednatele společnosti. Neplatná pracovní smlouva pak nezakládá zaměstnanci účast na nemocenském pojištění a také účast na pojištění důchodovém.

V České republice je praxe, kdy jednatel společnosti zároveň vykonává pro společnost funkci ředitele na základě uzavřené pracovní smlouvy, zcela běžná, proto se jednatelé vyděsili následků, které by pro ně toto rozhodnutí mohlo mít, a snažili se zavedenou praxi různými způsoby zhojit. Postup těchto společností a jejich jednatelů lze zcela jistě pochopit, zvláště když tomuto rozhodnutí byla věnována značná mediální pozornost, v rámci které byly dovozovány hromadné postihy ze strany České správy sociálního zabezpečení vůči takovým společnostem. Jednatelům však zřejmě nebylo dostatečně zdůrazněno, že judikatura, která vyslovila obdobné závěry, v České republice již delší dobu existuje. Nejvyšší soud České republiky už dříve vydal řadu rozhodnutí, ve kterých neplatnost takových pracovních smluv vyslovil (např. rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 963/2002 ze dne 15.1.2003 a sp. zn. 21 Cdo 737/2004 ze dne 17.8.2004). Správa sociálního zabezpečení nereagovala na tato rozhodnutí hromadným "útokem" vůči společnostem, ve kterých jednatel společnosti vykonává zároveň funkci ředitele a důvod, proč by to měla učinit právě nyní po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, není zcela zřejmý.

Česká správa sociálního zabezpečení naopak dne 10.2.2011 uveřejnila na svých stránkách tiskové prohlášení, ve kterém zdůraznila, že „...byť je pracovní smlouva neplatná, jednatele jsou účastníci důchodového pojištění z titulu funkce, tudíž by jim odpracované roky většinou chybět neměly. A to v těch kalendářních měsících, ve kterých jim byl zúčtován započitatelný příjem ve výši rozhodného

příjmu (například letos činí 6 200 Kč, loni 6 000 Kč, v roce 2009 činil 5 900 Kč)."[1] Z tohoto prohlášení vyplývá pro jednatele povzbudivý závěr, že i v případě, kdy by byla jejich pracovní smlouva na pozici ředitele společnosti prohlášena za neplatnou, na jejich účast na důchodovém pojištění to nebude mít vliv, neboť platby na nemocenské a důchodové pojištění byly sice prováděny z příjmů sjednaných v pracovní smlouvě, tuto odměnu však bude možné považovat, při splnění určitých podmínek (viz k tomu níže), za odměnu za výkon funkce jednatele, která s velkou pravděpodobností překročila minimální výši započitatelného příjmu, a účast na důchodovém pojištění proto založila, příp. pokud jednatel kromě mzdy za výkon ředitele společnosti pobíral také odděleně odměnu za výkon funkce jednatele v minimální výši započitatelného příjmu, založila jeho účast na důchodovém pojištění tato odměna.

Také Ministerstvo práce a sociálních věcí se pokusilo rozptýlit obavy veřejnosti prohlášením uveřejněným na svých internetových stránkách, ve kterém je uvedeno, že „.....s ohledem na novou úpravu neplatnosti právního úkonu v zákoníku práce, který nabyl účinnosti 14. 4. 2008, kdy neplatnost pracovněprávního úkonu může navrhnout jen ten, kdo je takovým úkonem dotčen, nepřipravují orgány sociálního zabezpečení a daňové správy kontrolní akci zaměřenou na to, zda u statutárního zástupce nebo člena statutárního orgánu, který vykonává ve společnosti zároveň činnost v pracovním poměru, jsou náplně činnosti v obou případech důsledně odlišné, jak to vyplývá z požadavku judikatury.“ [2] Z tohoto prohlášení zcela zjevně vyplývá, že hromadné prověřování poměrů ve společnostech a jejich soulad s uvedenou judikaturou státní správa plánovitě nepřipravuje.

Ve věci se vyjádřilo také Generální finanční ředitelství, jež uvedlo, že „... rozsudek NSS 3 Ads 119/2010-58 **nemá ve své podstatě vliv na dosavadní správní praxi orgánů daňové správy (viz níže) a není ani důvodů za stávající legislativy tuto praxi měnit.** Daňové řízení je ovládáno mimo jiné zásadou materiální pravdy (§ 8 odst. 3 DR), kdy správce daně vychází ze skutečného obsahu právního úkonu ve všech jeho souvislostech s tím, že je pak na daňovém subjektu, aby prokázal, že příjmy plynoucí v souvislosti s jeho činností pro právnickou osobu, jsou v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 písm. a) ZDP (pracovněprávní nebo obdobný vztah) anebo naplňují znaky § 6 odst. 1 písm. b) a c) ZDP (práce členů družstev, společníků s.r.o. a dalších, odměny členů statutárních orgánů právnických osob). Pokud daňovému subjektu (tj. členu statutárního orgánu či jednatele) budou vypláceny mzdové prostředky, ze kterých bude plátcem daně odvedena daň ze závislé činnosti i zákonné odvody na sociální a zdravotní pojištění dle příslušných právních předpisů, jedná se u právnické osoby ve smyslu ustanovení § 24 odst. 1 ZDP o náklady daňově účinné. Toto platí v případě, kdy není jednoznačně prokázáno, že se jedná zcela o výplatu odměny členovi statutárních orgánů právnických osob, která by nebyla daňově účinným nákladem dle § 25 odst. 1 písm. d) ZDP. Odlišné daňově právní posouzení se bude vztahovat k příjmům jednatele společnosti s ručením omezeným souvisejícím s jeho činností pro společnost, kdy jak v případě příjmů z pracovněprávního poměru (§ 6 odst. 1 písm. a) ZDP), tak v případě příjmů z činnosti jednatele (§ 6 odst. 1 písm. b) ZDP), půjde o náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů dle § 24 ZDP.“ [3] Ani Generální finanční ředitelství tak nemá v úmyslu měnit zaběhnutou praxi a jednatele nějakým zvláštním způsobem postihovat.

Rovněž legislativa se rozhodla na vzniklou situaci reagovat, a proto byla přijata novela zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, která nabyla účinnosti dne 1.1.2012, jíž bylo do obchodního zákoníku zařazeno nové ustanovení § 66d, které opravňuje statutární orgán společnosti pověřit obchodním vedením společnosti zcela nebo zčásti jiného s tím, že tyto činnosti mohou být též vykonávány v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti, přičemž tento zaměstnanec může být současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem, avšak s výhradou ustanovení odst. 3 vloženého § 66d, podle něhož platí, že pokud jsou činnosti spadající pod obchodní vedení vykonávány v pracovněprávním vztahu zaměstnancem společnosti, který je současně statutárním

orgánem společnosti nebo jeho členem, **mzdu či odměnu z dohody sjednává nebo určuje ten orgán společnosti, do jehož působnosti náleží rozhodovat o odměňování statutárního orgánu nebo jeho členů**, což pokud není ve společenské smlouvě sjednáno jinak, je dle § 125 odst. 1 písm. f) obchodního zákoníku valná hromada. S ohledem na obecné principy publicity obchodního rejstříku ale samozřejmě dále platí, že odpovědnost jednatele není případným přenesením povinností vyplývajících z obchodního vedení společnosti nijak snížena. Rozpor mezi podnikatelskou praxí a judikaturou soudů by měl být podle vyjádření ministra spravedlnosti touto novelou obchodního zákoníku odstraněn.

Mají se tedy jednatele něčeho obávat a přijímat v rámci společnosti nějaká opatření? Jak už bylo výše zmíněno, pracovní smlouva s ředitelem společnosti pro výkon činnosti shodné s činností jednatele společnosti uzavřená před 1.1.2012, je neplatná. Orgány veřejné správy nemají dle svých vyjádření uvedených výše zájem dovozovat z neplatnosti pracovní smlouvy nějaké důsledky a jednatel, tak může na základě pracovní smlouvy funkci ředitele fakticky vykonávat. To však bude platit pouze do té doby, kdy nebude mít správa sociálního zabezpečení u konkrétní společnosti zájem na prověření veškerých poměrů ve společnosti, např. na základě jiných problémů, které se společností má (tak jako tomu bylo právě v případě řešeném v onom klíčovém rozhodnutí Nejvyššího správního soud), nebo pokud společnost nebude mít sama zájem na tom se jednatelem "pomstít" a platnost pracovní smlouvy napadnout. Pro předejití možných nepříjemností je nutné proto zanalyzovat, zda ředitel společnosti vykonává také jinou činnost, než která spadá do působnosti jednatele společnosti, příp. zhodnotit, zda je souběh funkcí jednatele a ředitele společnosti nezbytný, a ředitele společnosti nejlépe pověřit výkonem jiných činností, než které spadají dle obchodního zákoníku do pravomoci jednatelů společnosti tak, aby nebylo možné neplatnost pracovní smlouvy dovodit. Pokud nelze ředitele pověřit výkonem jiné činnosti, je vhodné mít k dispozici rozhodnutí valné hromady, která mzdu za výkon funkce ředitele společnosti schválila. Bude-li totiž takové rozhodnutí existovat, lze při prohlášení neplatnosti pracovní smlouvy argumentovat, že odměnu vyplácenou jednatelem na základě této smlouvy, je možné považovat za odměnu za výkon funkce jednatele, neboť její výše byla v souladu s obchodním zákoníkem schválena valnou hromadou. V takovém případě bude účast na nemocenském a důchodovém pojištění založena a pro jednatele by tak neměly vzniknout další problémy.

Pro pracovní smlouvy uzavřené po 1.1.2012 musí být mzda ředitele společnosti, který vykonává činnosti shodné s výkonem funkce jednatele, sjednána nebo určena valnou hromadou, pak je souběh funkcí dle aktuální právní úpravy možný.

Mgr. Hana Stiborová,
advokátní koncipientka

[Advokátní kancelář Zrůstek, Lůdl a partneři v.o.s.](#)

Doudlebská 1699/5
140 00 Praha 4 - Pankrác

Tel.: + 420 210 051 143

e-mail: paha@akpzl.cz

[1] dostupné na [www >>> zde](#).

[2] dostupné na [www >>> zde](#).

[3] Ing. Jiří Nekovář, Ing. Jiří Nesrovnal - 327/23.02.11 - Mzdové náklady členů statutárních orgánů obchodních společností a družstev v případech tzv. souběhu výkonu funkce a pracovního poměru

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)